Saksframlegg

Arkivsak-dok.	25/29786-47
Saksbehandler	Asgeir Øybekk

Utvalg	Møtedato
Samfunnsutvalget	05.11.2026
Formannskapet	12.11.2026
Bystyret	19.11.2026

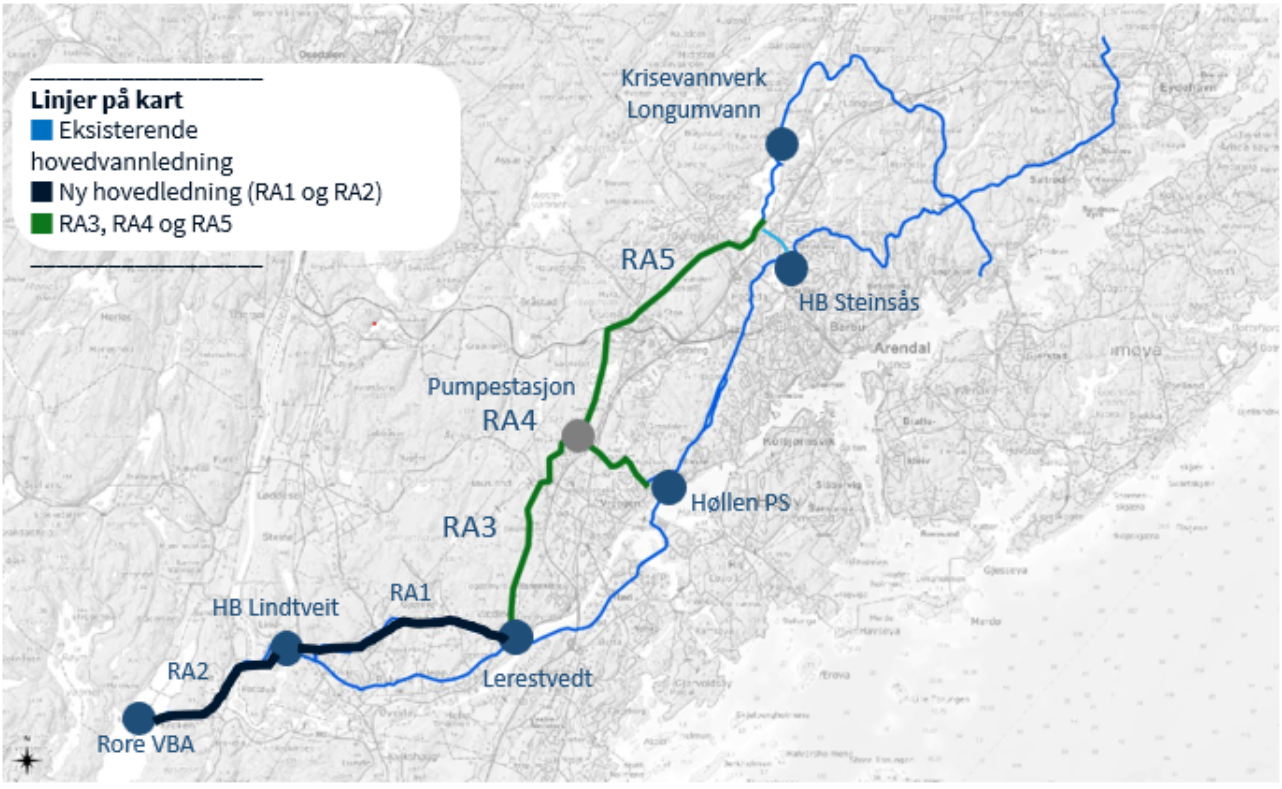
Ny overføringsledning for vann. Rore – Arendal del 3-5. Lerestveit – Stoa - Longum

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Arendal bystyre vedtar finansiering av detaljplan for prosjekt «Ny overføringsledning for vann Rore – Arendal del 3-5». Strekning: Lerestveit – Stoa – Longum.
2. Prosjekteringen er estimert til totalt 16 millioner kroner, fordelt over en periode på to år.
3. Planleggingen gebyrfinansieres over selvkostprinsippet og innarbeides i handlings- og økonomiplan for perioden 2027-2028.

Vedlegg

Hovedplan vannforsyning – Arendal kommune 20241011

Figur 1 Eksisterende og ny trace: RA3 – RA5 for detaljplanlegging

Sammendrag
Vann er verdens viktigste næringsmiddel, og behandling og distribusjon av dette er strengt regulert. Arendal kommune er, gjennom drikkevannsforskriften, pålagt å forsyne sine innbyggere med trygt og tilstrekkelig drikkevann til enhver tid.

Duplisering av Arendal kommunes eksisterende hovedvannledning er påbegynt, og 7,2 km vil være ferdig og tatt i bruk våren 2027.
Prosjektene sikrer kritisk infrastruktur, oppfyller gjeldende myndighetskrav og er i tråd med kommunens vedtatte hovedplan for vann og avløp. Detaljprosjektering for Rore-Arendal 3-5 har planlagt oppstart 2027 og med anleggsstart høsten 2028.

Gjennomføringen av detaljprosjekteringen er estimert til 16 millioner kroner og kostnaden fordeles over 2 år.
Det samlede beløpet finansieres over vanngebyret, basert på selvkostprinsippet. Estimatet tar utgangspunkt i dagens priser, og vil kunne endres i takt med eksempelvis endrende rente- og materialkostnader.

Bakgrunn (Fakta)
Rorevann ble i 1973 tatt i bruk som vannkilde til de fem daværende kommunene, som senere ble Arendal kommune. Det måtte i den forbindelse bygges et omfattende overføringsanlegg for å distribuere vannet til innbyggere og bedrifter.
Overføringsanlegget mellom Rore Vannbehandlingsanlegg (VBA) og Steinsås Høydebasseng (HB) er 16 kilometer langt, og består hovedsakelig av foreldete betongrør og støpejernsrør av eldre kvalitet, med avgreninger til de forskjellige forsyningsområdene.

Mattilsynet har i brev til Arendal Vannverk av 25.10.2018 fattet vedtak om pålegg i henhold til Drikkevannsforskriftens §9, angående leveringssikkerhet:

«Mattilsynet, avdeling Agder pålegger Arendal vannverk å utarbeide en redegjørelse for leveringssikkerheten. Redegjørelsen må minimum inneholde realistiske delmål og dato for ferdigstillelse av planlagte tiltak. Mattilsynet vil på grunnlag av tilbakemeldingen vurdere å varsle vedtak med pålegg om gjennomføring av planlagte tiltak innen en bestemt frist. Vedtaket er fattet med hjemmel i drikkevannsforskriften § 9 Leveringssikkerhet».

Vedtaket fra Mattilsynet har medført nødvendigheten av å vurdere ulike løsninger for leveringssikkerhet og reservevannløsning i kommunen. I bystyresak 20/63, 02.02.2020, er det redegjort for behovet av en duplisering av overføringsledningen mellom Rorevann og Steinsås høydebasseng, og deretter en reservevannløsning med tilkopling til vannverket i Lillesand. Duplisering av ledningen er også et av tiltakspunktene i gjeldende hovedplan for vann.

I henhold til kommunens investeringsreglement skal investeringsprosjekter med en påregnelig kostnadsramme (brutto) på over 20 millioner kroner (50 millioner kroner for anlegg, vann og avløp) regnes som større investeringsprosjekter. Hver fase i prosessen krever et nytt politisk vedtak i bystyret for å utløse budsjettmidler til neste fase i prosjektet. Saken gjelder prosjekteringsfasen for strekningen Lerestveit – Stoa – Longum. Før

prosjektet eventuelt går over i gjennomføringsfasen, vil det bli lagt fram en ny politisk sak med oppdatert kostnadsgrunnlag og forslag til videre framdrift.

Saksopplysninger
Kommunen har til enhver tid en oppdatert risiko- og sårbarhetsanalyse og beredskaps-plan. ROS-analysen viser at overføringsledningen fra vannbehandlingsanlegget er sårbar, og at det viktigste tiltaket videre er å duplisere resten av overføringsledningen.

Med bakgrunn i plan- og bygningsloven er det satt krav om utarbeidelse av reguleringsplan for dette prosjektet, og planen skal til 1. gangs i behandling i starten av 2027. Traseen vil da være fastlagt og tema- og konsekvensutredninger er utarbeidet med bakgrunn i traséfastleggingen.

Etter at reguleringsplanen er vedtatt og forprosjektet er ferdigstilt, vil prosjektet gå over i fase for detaljplanlegging av anlegget. Forprosjektet ble startet opp i 2025 med en budsjettramme på 7,3 millioner kroner. Reguleringsarbeidet og forprosjektet gjennomføres parallelt. Det ble tidlig klart at reguleringsarbeidet, inkludert nødvendige delrapporter og utredninger, ville bli mer omfattende og kostnadskrevende enn opprinnelig forutsatt. Arbeidet har også hatt lengre gjennomføringstid enn planlagt. På denne bakgrunn er den samlede budsjettrammen for reguleringsarbeidet og forprosjektet justert til 11,2 millioner kroner, fordelt over årene 2025 og 2026.

Det videre arbeidet med detaljplanlegging av ledningstraseen er estimert til 9,5 millioner kroner og planlegges gjennomført i perioden 2027–2028. Detaljplanlegging av pumpestasjonen ved Sørsvann er beregnet til 6,5 millioner kroner og er planlagt gjennomført i 2028. Samlet budsjettbehov for denne detaljplanleggingen utgjør dermed 16 millioner kroner i perioden 2027–2028.

Forutsatt at planleggingsarbeidet gjennomføres som forventet, planlegges byggestart for Rore–Arendal, delstrekning 3–5, i 2029. Anleggstiden er foreløpig anslått til om lag fem år. Prosjektets totale kostnad er på dagens tidspunkt estimert til mellom 550 og 600 millioner kroner. Et mer presist kostnadsoverslag vil bli utarbeidet i forbindelse med detaljplanleggingen. Før prosjektet eventuelt går over i gjennomføringsfasen, vil det bli lagt fram en ny politisk sak med oppdatert kostnadsgrunnlag og forslag til videre framdrift.

Vurderinger
Eksisterende vannledning er ikke av tilstrekkelig kvalitet, og sannsynligheten for alvorlig brudd og stans i forsyningen øker i takt med at ledningen blir eldre. Kostnadene ved å holde ledningen i drift vil øke med antall lekkasjer. I andre kommuner er denne type betongledning byttet ut som følge av store og alvorlige lekkasjer.

Kommunen kan ikke unnvike krav gitt i drikkevannsforskriften, og et brudd på regelverket, vil føre til at Mattilsynet utsteder pålegg om utbedring.

Det er vurdert mange trasélinjer og flere krysningspunkter av Lilleelv som er vernet, og eventuell kryssing av E18 i forprosjektet. Et viktig prinsipp har vært å holde eksisterende og prosjektert trasé adskilte fra hverandre. Dette på grunn av sikkerheten i anleggsperioden og videre når ledningen skal sikre selve vannleveransen.

Kommuneplanens føringer
- FN bærekraftmål nr. 6: sikre innbyggerne rent vann.
- Arendal kommune skal sørge for at drikkevannskvaliteten tilfredsstiller de strenge kravene i drikkevannsforskriften.
- Gjeldende hovedplan for vann viser til dette tiltaket som svært viktig med tanke på sikker vannforsyning fram til abonnentene.

Vurdering av klimakonsekvenser
Analyse av konsekvenser og påvirkninger på klima, er i tillegg til ytre miljø, gjennomført i forprosjektet. Konsekvensutredning jfr. reguleringsprosess vil forankres gjennom anbudspostene i utførelsesentreprisen.

I detaljprosjekteringen vil det bli lagt vekt på at videre arbeid og utførelse skal ta hensyn til:

- Mest mulig bruk av stedlige masser for å unngå klimautslipp ved knusing av stein
- Redusere massetransport og bruk av anleggsmaskiner jfr. massehåndtering – og matjordplan.
- Valg av rørmateriale med hensyn på klimafotavtrykk og redusert transport
- Valg av entreprenør blir bla. gjort med vekting for miljøgjennomføringsplan
- Det er ønskelig å finne løsning for lokal deponering av overskuddsmasser for å redusere klimagassutslipp ved transport.

Økonomiske konsekvenser
Driftskostnadene kan bli redusert som følge av bedret trykk i overføringsanlegget og dermed reduserte strømutgifter på grunn av mindre pumping.

Investeringen vil medføre økt låneopptak for kommunen og påfølgende rente- og avdragskostnader. På den annen side forventes tiltaket å redusere risikoen for framtidige kostnader knyttet til vannforsyningssvikt, nødvannsløsninger og uforutsette reparasjoner. Tiltaket vurderes derfor å styrke den langsiktige økonomiske og driftsmessige robustheten i vannforsyningen.

Driftsmessige konsekvenser
Ledningsanlegget driftes allerede av kommunen, og det nye anlegget vil bli lagt til eksisterende driftsorganisasjon. Nyanlegget vil gi økt sikkerhet i vannforsyningen til innbyggere og næringsvirksomheter.

Konsekvenser for folkehelsen
Prosjektet sikrer at kommunen kan sørge for sikker framføring av godt drikkevann til innbyggerne slik kommunen er forpliktet til. Dette er av stor betydning for innbyggernes daglige liv og dermed folkehelsen.

Vurderinger av barns beste
Som også tidligere nevnt er godt vann svært viktig for alle som bor i Arendal. At kommunen kan levere godt drikkevann til framtidige generasjoner bidrar på sitt vis til barns beste. I prosjekteringen vil det gjennomføres analyser for blant annet å sikre en mest mulig skånsom framføring av vannledningen.

Alternative løsninger

- Bystyret kan velge å sende investeringsplanen tilbake for eventuelle endringer med konkrete innspill på hva som ønskes endret.
- Bystyret kan velge å avvise investeringsplanen. Enhet kommunalteknikk og geodata vil da ikke kunne gjennomføre de planlagte tiltakene for å sikre kommunen en framtidig god og sikker vannforsyning innenfor de rammene som er satt i planverk og myndighetskrav.

Konklusjon
Detaljplanlegging og utbygging av vannledningen gir høyere driftssikkerhet for vannforsyningen til Arendals innbyggere og oppfyller lovpålagte krav. Kommunedirektøren

anbefaler at bystyret vedtar investeringsplanen for detaljplanlegging av vannledning Lerestveit-Stoa-Longum, som er en del av ny vannledning Rore-Arendal.